

20. juni 2023

Miljødirektoratet

Høringssvar Cnossos - EU støyberegningsmetode

Innledning

Norsk forening mot støy viser til høringsbrev datert 2.5.2023, samt tilhørende utredninger/rapporter fra Sintef og Multiconsult, og vil benytte anledningen til å kommentere forslaget om å innføre Cnossos-EU som ny beregningsmetode for støy fra støykildene vei, motorsport, skytebaner og industri, som erstatning for Nordisk beregningsmetode (Nord 96) og Nordisk beregningsmetode for industristøy. Vi har ikke forutsetninger for å vurdere om de tilhørende utredninger og rapporter gir et fullstendig, usminket og godt nok bilde av Cnossos, men går ut fra at innsendte relevante faglige innspill fra høringsdeltakerne tas med videre i utvikling av håndbok og inngangsdata, og veileder til T-1442.

Norsk forening mot støy (heretter Støyforeningen) er kjent med at det foregår en faglig diskusjon blant akustikere om hva som er best av Nord 2000 og Cnossos, og at Sverige og Danmark velger bruke Nord 2000 som beregningsmetode i de daglige oppgaver. Men våre naboland, som øvrige land, må benytte Cnossos i den 5- årlige støykartleggingen i henhold til miljøstøydirektivet.

1.1 Bedre, klargjørende og med grunnlag for metodeutvikling

Støyforeningens tilnærming er at vi ønsker en støyberegningsmetode som bedre, mer praktisk, avansert og nøyaktig beregner støy. I det store og hele er den støyutsatte befolkningen i Norge tjent med en best mulig beregning av støy og støyutbredelse innenfor hensiktsmessige rammer. Vi tror at det også er i transportnæring, støyereiere, utbyggere og eiendomsutvikleres interesse å ha mest mulig distinkt informasjon om støyens utbredelse. Det kan forebygge konflikter. Eksternkostnader av støy bæres av oss alle.

Som følge av kravene i miljøstøydirektivet er Norge allerede pålagt å ha og utvikle kompetanse til å bruke Cnossos beregningsmetode ved støykartleggingen som direktivet krever. En del av de praktiske utfordringene som høringen berører, blir trolig håndtert allerede i den nåværende støykartleggingen. Vi legger også vekt på at det med utgangspunkt i Cnossos-beregningene også for første gang skal gjøres en beregning av helsebyrden som den beregnede/kartlagte støyen medfører. Dette er en viktig mulighet for å videreutvikle en rutine for helsekonsekvensestimater av støy, som må tas vare på. Jonglering med støyberegningsmodeller vil trolig svekke den muligheten.

Vi fester oss også ved mange av de praktiske fordelene som Miljødirektoratet ellers anfører for å innføre Cnossos som beregningsmetode for flere formål. Det anser vi er et godt forslag.

1.2 Viktige fortrinn

Støyforeningen legger vekt på følgende gode trekk ved Cnossos sammenlignet med Nord 96:

- Inkluderer flere faktorer, metoden er brukervennlig, forståelig og etterprøvbar.
- Cnossos er bedre til å håndtere mer komplekse veistøyssituasjoner, veikryss, lyskryss, rundkjøring, akselrasjon/retardasjon, markabsorpsjon, refleksjon/absorpsjon fra bygninger, kjøretøytyper, støyskjerming, korreksjon for piggdekk, bedre støybeskrivelse av gårdsrom/baksiden av støyeksponerte bygg.
- forslaget om at dokumentasjon skal følge støyberegninger. Dette er sentralt behov for støyberørte. I dag føres det møysommelige rettsaker for å få utlevert slik informasjon.
- innføring av ny praksis for beregning av støy på uteområde, refleksjoner tas med i støyberegning for uteområder og balkonger.
- bidrar til rutiner for bedre beregning av helsekonsekvenser av støy.

Vi legger også vekt på at sakkyndige vurderinger har kommet til at Cnossos er mer brukervennlig og etterprøvbar enn Nord 2000.

Det må også pekes på noen nåværende ulemper med Cnossos. Det gjør vi som en del av kommentarene til metodehåndboken.

2. Metodehåndbok

- Generelt bør det i størst mulig grad oppstilles krav, ikke anbefalinger ved modellering av kilder. For på den måten sikre mest mulig enhetlig bruk av av beregningsmodellen.
- Det er en klar svakhet at Cnossos ikke har prosedyrer for beregning av maksnivå og heller ikke har data som kan benyttes til slike beregninger. Det beste er om det kan utvikles en prosedyre basert på Cnossos.
- Foreslåtte prosedyrer for maksstøy og sumstøy kan ta vare på disse utfordringene, inntil Cnossos selv kan levere løsninger på dette.
- Skiltet fartsgrense - reell hastighet. Ved støyberegninger på vei går man ut fra at skiltet hastighet er lik reell hastighet. I praksis kan det være betydelige forskjeller som også kan gi betydelig avvik mellom beregnet støy og virkelig støy. Heller ikke Cnossos løser dette problemet.

2.1 Kildedata - Det må avklares og implementeres endringer som tar hensyn til støystatus med norske forhold. Mye av dagens kildedata er av gammel dato. Mer nøyaktig kildedata vil sikre bedre støyberegninger.

- Kjøretøypark - Cnossos benytter kildedata for europeisk bilpark, målt etter 2005 og oppdatert i 2020. Norsk bilpark har et betydelig større innslag av elbiler. Nord 96 benytter måldata fra 1995 for den norske bilparken. Dataene fanger ikke opp den teknologiske

- utviklingen i kjøretøyparken, som gir lavere støy. Men det må også inkluderes at bilparken i dag kjører på bredere og mer lavprofilerte dekk. Det har trolig nær doblet dekkstøyen siden 1995. Cnossos har fem kjøretøykategorier, mens Nord 96 har to.
- Kildedata vegdekke - Cnossos baserer seg på 2 - 7 år gamle vegdekker med steintilslag på 11 mm. Nord 96 baserer seg på 1 år gammel asfaltbetong med 12 - 16 mm steintilslag for bedre å motstå piggdekkslitasje. Den grovere norske asfalten fører til økt støy ved samme hastighet. Vegdekketemperatur har betydning for støynivået. Cnossos bruker 20 grader C som referanse. Dette er for høyt som gjennomsnittstemperatur i Norge. Det må sikres en enhetlig bruk av referansetemperatur i vegdekket. Kildedataene for Cnossos må tilpasses disse forholdene.
 - Meteorologi. Cnossos benytter to hovedkategorier for utbredelsesforhold: homogene eller gunstige. Norge har variert topografi og meteorologiske forhold. Om man velger å ikke bruke standard løsning, må man dokumentere 10 års værstatistikk og fremherskende vindretning.
 - Absorpsjon. Vi har registrert at det er synspunkter på om bygninger skal ha en refleksjon $G=0$. Det avviker fra hva som til nå er norsk praksis ($G=0,21$). Vi har ikke sett noen begrunnelse for endringen.
 - Kildedata kjøretøyklasser/veistrekning. Norsk vegdatabank opplyser i dag hovedsakelig bare om to kjøretøykategorier, lette og tunge kjøretøy. Alle veistrekninger er heller ikke like godt oppdaterte, hverken med totale trafikk tall eller andel tunge kjøretøy. Opplysninger om mellomtunge kjøretøy foreligger sjelden. Da må man kun bruke kategorien tunge.
 - Kildedata motorsport. I praksis er det maksimum støynivåer som gjelder for støyberegning av motorsportanlegg i Norge. Det bør søkes å utvikle mulighet for å beregne maksimumstøy i Cnossos.
 - Kildedata skytevåpen og håndbok skytebane. Støydata for en del skytevåpen er ganske gamle. Det bør oppdateres og etableres et felles register for alle aktuelle våpen. Håndbok for skytebaner bør være detaljert og legge til rette for at ulike miljøer kan beregne skytestøy forholdsvis likt.

3. Miljødirektoratets anbefalinger og konsekvensvurderinger

I kapittel 5 og 6 gir direktoratet en oversikt over i hvilke støykategorier Cnossos skal tas i bruk for, og konsekvenser av å endre beregningsmetode for disse kategoriene - veitrafikk, motorsport, industri, og skytebaner. Støyforeningen kan stort sett slutte seg til disse vurderingene. Støy fra bane, fly og vindturbiner er ikke med i anbefalingene, av ulike grunner. Vi ser ikke bort fra at Cnossos i noen grad også kan benyttes i nærheten av flyplasser. For fly er topografi en grunn for å utelukke Cnossos, men jo nærmere man kommer en flyplass jo flatere er terrenget.

Støyforeningen har en kommentar til kap 6, konsekvens 7. Opplæringskostnad. I tillegg til eventuelle kostnader til opplæring i bruk av Cnossos må direktoratet ta høyde for at endringen berører mange instanser i samfunnet: statlige, fylkeskommunale og kommunale

planleggingsnivåer, plan- og bygningsmyndigheter, eiendomsutviklere, støyereiere, konsulenter. Direktoratet bør sikre motivasjon og positiv involvering også fra disse instansene.

Vi vil også bemerke til kap 7, 3. avsnitt om at støyereiere « ved søknad om endring eller forlengelse av tillatelse bør støy beregnes etter Cnossos. Dersom beregningene viser store avvik kan forurensningsmyndighet om gammel metode skal legges til grunn for behandling av tillatelsen.» Vi vil understreke at myndighetene ikke kan overse eventuell støyoverskridelse som er avdekket hos naboer, og at disse må avbøtes.

4. Gjennomføring

- Innføring av Cnossos med sine mange flere indikatorer, vil trolig føre til at beregningen av støy i byer og tettsteder vil bli høyere (pga. refleksjon, akselrasjon og retardasjon i gatekryss) mens støyberegning i landområder vil avta (markabsorpsjon). Dette vil påvirke kommuner, infrastrukturetater, arealplaner, eiendomsutviklere og andre interessenter. Som vil ha behov for avklaringer.
- Det bør gis tid til uavklarte forhold som er reist i høringen, eller som man kan forutse komme i neste stadium. Det bør også gis tid slik at igangsatte prosjekter kan fullføres.
- Det er bedre med god og grundig gjennomføring enn forsert gjennomføring.
- Det må være etablert en klar policy vedrørende dem som blir berørt: planprosjekter som er underveis et eller annet sted mellom ide og realisering, når går planen fri, når skal den pålegges støyrevisjon.
- Hva med beboere som gjennom endret støyberegning får status som støyplaget, men tidligere tapte saken på basis av gammel og unøyaktig støyberegning?
- «1 dB under støygrensen». Støyforeningen kjenner mange som har møtt den kjennelsen i en støyberegning når de har fremmet sin støysak. Når man har lest dokumentene til denne høringen om hvordan valgte premisser påvirker resultatet, kan man tenke sitt om hvorfor så mange har havnet akkurat 1 dB under støygrensen som utløser tiltak. Kravet om dokumentasjon som skal følge beregningen, er et viktig fremskritt for rettsikkerhet.
- Man må forutse at en god del støyutsatte, som ved ny beregning får bekreftet sin støyplage, ønsker avbøtende tiltak. Det bør være etablert en policy for dette. For vår del ønsker vi at den forbedrete beregningsmodellen skal utløse tiltak når støyoverskridelser er påvist. Statlige støyereiere bør gå i front med dette.
- Den forbedrete rutinen for å beregne helsekonsekvenser må bidra til prioritering av mest utsatte områder

Med vennlig hilsen

Ulf Winther (sign)
generalsekretær

Steven Gersh (sign)
seniorrådgiver